

Сорокін А. А.

студент 1 курсу магістратури 1 групи
Інституту підготовки юридичних кадрів
для СБУ Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ПРОТИДІЯ НАРКОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Ключові слова: наркобізнес, прибутковість, конспірація, протидія наркобізнесу.

Анотація. У тезах розглянуто явище «наркобізнесу», зазначаються його ознаки та особливості. Визначено заходи протидії наркобізнесу.

Аннотация. В тезисах рассмотрено явление «наркобизнеса», указываются его признаки и особенности. Определены меры противодействия наркобизнесу.

Ключевые слова: наркобизнес, доходность, конспирация, противодействие наркобизнесу.

Summary. In the abstracts the phenomenon of "drug business" is considered, its signs and features are noted. Measures to combat drug business were identified.

Keywords: drug business, profitability, conspiracy, counteraction to drug business.

У наш час наркобізнес є однією з основних глобальних проблем. Цей вид злочинної діяльності є найбільш прибутковим та має досить потужну і розгалужену систему незаконних угруповань, які мають транснаціональний характер та високий рівень конспірації.

Поняття «наркобізнесу» закріплено в українському законодавстві тільки в одному нормативному акті, а саме в Розпорядженні КМУ від 28.08.2013 року «Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року», і визначено, що це організована злочинна діяльність, різновид незаконної підприємницької діяльності, що паразитує за рахунок осіб, які зловживають наркотиками, і провадиться у вигляді промислу з метою наживи [1]. На мою думку, дане визначення не повністю розкриває зміст «наркобізнесу». Проаналізувавши праці науковців, підтримую визначення, що сформулював Е.В. Расюк [2, с. 16], та вважаю, що його треба закріпити на законодавчому рівні.

Операції з наркотиками приносять «легкі гроші», що є привабливим для злочинних угруповань, котрим вигідно отримання максимального прибутку за короткий час. Щодо прибутковості даного виду злочинної діяльності, то Управління ООН щодо наркотиків та злочинності наводить статистику щодо цін на наркотики в Західній та Центральній Європі на 2016 рік: роздрібна ціна на героїн за грам становила від 24 (Бельгія) до 166 дол. США (Фінляндія), оптова – від 16 (Франція) до 53 дол. США (Фінляндія). Ціни на кокаїн є вищими, але не значно, приблизно на 20-30 дол. США дорожче [3, с. 1-4].

За оцінками Управління ООН щодо наркотиків та злочинності за 2018 рік, кількість осіб у світі, що вживають наркотики, становить 275 млн., а в 2006 році - 208 млн [4, с. 7]. Зазначається кількість смертей від вживання наркотиків: у 2000 р. – 105000 смертей, а в 2015 р. – 168000 осіб [4, с. 9].

Наша держава знаходиться в епіцентрі міжнародного транснаціонального наркобізнесу, оскільки Україна перетворилася на країну не лише транзиту, а й споживача та виробника наркотиків [5, с. 359]. Даний факт підтверджують канали транзиту і ввозу наркотиків в Україну: Афганістан – Пакистан – Центральна Азія – Росія – Україна – Західна Європа; Іран – Туреччина – Болгарія – Україна – Західна Європа та інші [4, с. 15, 26].

Відсутність протягом радянського періоду на території нашої країни наркоринку мало основне значення в розвитку наркобізнесу в Україні, оскільки «перехідний період» в 90-ті роки створив умови для ввозу наркотиків з боку міжнародних наркокартелів та формування внутрішніх наркоугруповань. На даний час основними факторами існування та розвитку наркобізнесу в Україні є: політична та економічна нестабільність; недостатня ефективність діяльності правоохоронних та державних органів; ослаблення соціальних інститутів; корупція; період «постійного реформування» різних установ та структур.

Кримінологічними ознаками організованих злочинних угруповань, що займаються наркобізнесом, є високий ступінь організованості, наявність лідера, диференціація функцій учасників; жорстка дисципліна, дотримання конспірації, безперечне підпорядкування ієрархії; зв'язок з корумпованими представниками державних та правоохоронних органів; тісна взаємодія з кримінальним середовищем; взаємодія з комерційними структурами для легалізації доходів;

залучення до своєї діяльності вчених, інженерів, лікарів та інших [5, с. 367-368].

На мою думку, однією з характерних рис наркобізнесу є конспірація. Процес збуту наркотиків є складним етапом та потребує найбільшої конспірації, оскільки саме на даній стадії особи наражаються на велику небезпеку бути викритими співробітниками правоохоронних органів. Система збуту організовується так, щоб члени злочинного угруповання не знали один одного. Усі контакти між постачальниками, оптовими збувальниками і роздрібними розповсюджувачами зводяться до мінімуму. Продаж наркотичних засобів роздрібними розповсюджувачами здійснюється з використанням паролів, закладкою схованок, проведенням візуального спостереження за покупцями і т.д. Це явище носить назву «контррозвідки», що спрямоване на протидію оперативно-технічним заходам правоохоронних органів.

Вивчення особи, що причетна до наркобізнесу, вказує на її корисливу установку, що підкріплюється систематичною, тривалою і безкарною злочинною діяльністю, що беззаперечно впливає на спосіб життя та поведінку цих осіб, які в процесі незаконної діяльності вдосконалюють свої навички. Серед них з'явилися особи з вищою освітою, колишні та нинішні працівники правоохоронних органів, митники [5, с. 364-366]. Тобто, відбувається витіснення примітивного злочинця інтелектуальним і підприємливим, з більш вишуканими способами та формами протиправної діяльності.

Отже, наркобізнес є проблемою назрілою та досить небезпечною, яку потрібно попереджувати шляхом розроблення та вдосконалення заходів протидії цьому явищу. На мою думку, слід провести швидку та дієву реформу правоохоронної системи та привести її у відповідність до європейських стандартів; посилити міжнародну співпрацю у боротьбі з наркобізнесом; надати «наркобізнесу» більшого нормативного закріплення та визначити його як склад злочину; змінити підходи до реабілітації наркозалежних; підвищити на основі міжвідомчої взаємодії ефективність профілактичних заходів, посилити роз'яснювальну роботу з боку педагогів; заохочувати участь громадських організацій у сприянні протидії незаконному обігу наркотиків. Тож, можна сказати, що позитивні зрушення у подоланні наркобізнесу можливі лише за умови консолідації зусиль влади і суспільства [6, с. 40].

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року: Розпорядження КМУ від 28 серпня 2013 р. № 735-р// Офіційний вісник України. – 2013. – № 76. – Ст. 270.
2. Рясюк Е.В. Кримінологічна характеристика та запобігання транснаціональному наркобізнесу в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Е.В. Рясюк; Нац. акад. внутрішніх справ України. — К., 2005. — 16 с.
3. Стандартизовані ціни на кокаїн та героїн в США та Західній Європі на 2016 рік // Управління ООН щодо наркотиків та злочинності. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unodc.org/wdr2018/en/maps-and-graphs.html>
4. Світовий доклад щодо наркотиків на 2018 р. Управління ООН щодо наркотиків та злочинності // Відень, 20 червня 2018 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unodc.org/wdr2018/prelaunch/Pre-briefingAM-fixed.pdf>
5. Тимошенко В.А. Наркобізнес: національна та міжнародна протидія новим викликам: Монографія. – К., 2006. – 456 с.
6. Головкін Б. М. Антинаркотична політика держави: у світлі реформування концептуальних засад // Актуальні проблеми кримінологічної політики в Україні: матеріали міжвуз. наук.-теорет. конф. (Київ, 25 квіт. 2012 р.). –К.: Нац. акад. внутр. справ, 2012. – с. 37–40.

Науковий керівник – докт. юрид. наук, проф. Б. М. Головкін

Наукове видання

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головіна*

*Матеріали друкуються в авторській науковій
та літературній редакції*

Відповідальний за випуск *Б. М. Головін*

Оригінал-макет виготовлено на кафедрі кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77, ауд. 89)

Підписано до друку з оригінал-макета 28.11.2019.
Формат 60×84 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 16,92. Ум. друк. арк. 13,49. Вид. № 2348.
Тираж 60 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
вул. Чернишевська, 80а, Харків, 61002, Україна
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено у друкарні ФОП Дуюнова Т. В.
Тел. (057) 717-28-80

**Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права**

**Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України**

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

**Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції
з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених**

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

**За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина***

**Харків
«Право»
2019**

УДК 343.9.02:328.185
П83

Редакційна колегія:
д-р юрид. наук, проф. А. П. Гетьман;
д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
зав. лабораторії Ю. Г. Бойко

Протидія організованій злочинності і корупції : матеріали XIX Все-
П83 укр. наук. конф. з кримінології для студентів, аспірантів та молодих
вчених (м. Харків, 2 груд. 2019 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Го-
ловкіна. – Харків : Право, 2019. – 232 с.

ISBN 978-966-937-837-8

ISBN 978-966-937-837-8

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019
© НДІ вивчення проблем злочинності іме-
ні академіка В. В. Сташиса Національної
академії правових наук України, 2019
© Оформлення. Видавництво «Право», 2019